

Áttűnés?

VISSZHANG - LXIV. évfolyam, 4. szám, 2020. január 24.

A lap 2020. január 17-i száma (2020/3.) [Áttűnés](#) című cikkében Váncsa István besétált az általa ostromozott cigánygyűlölkö utcájába: „*Hitelesnek tűnő számítások szerint tizennégy év múlva országos szinten is több cigány csecsemő fog születni, mint nem cigány.*” Fel lehet állítani olyan demográfiai modelleket, amelyekből hosszú távon cigánytöbbség következik hazánkban, először a csecsemőknél, majd lassan az egész népességnél. Vannak olyan országok, ahol 100 év alatt teljesen felborult vagy fel fog borulni a többségi és a kisebbségi népesség létszámaránya (például Koszovóban a szerbeké és az albánoké, az Egyesült Államokban pedig a „fehéreké” és a többieké).

De hazánkban nem ez a helyzet, és reális demográfiai modellek belátható időtávra nem vetítik előre a cigánytöbbséget. Kertesi Gábor kollégám bocsátott rendelkezésemre két nyilvános anyagot. Az egyikből az látszik, hogy 2008–2018 között az általános iskolások között a cigánynak becsült tanulók aránya stabilan 13 százalék körül mozgott. Pár év múlva ezek a korosztályok lépnek szülőkorba, és alkotják a szülő nők zömét. Ezért – eltekintve attól, hogy a cigány kismamák életkora jelentősen alacsonyabb, mint az átlagos – a cigányoknál $0,51/0,13=3,9$ -szeres *relatív* teljes termékenységi aránynak (TTA) kellene érvényesülnie ahhoz, hogy pár éven belül a cigány csecsemők száma túlsúlyba kerüljön. (A TTA egy bonyolult statisztikai mutató, amely valami olyasmit becsül, hogy adott időszakban egy anya hány gyermeket szül.) A másik anyagból kiolvasható, hogy a *tényleges* relatív teljes termékenységi arány 2011-ben már csak $2,10/1,22=1,72$ volt, kevesebb, mint fele a számított értéknek. Abban viszont igazat adok Váncsa Istvánnak, hogy minél jobb az iskolázottság, annál kevesebb cigány gyerek születik, annál később, s ez is az ijesztőnek szánt előrejelzés ellen hat.